

Ett land där staten är neutral i tron

Berättelse

Sverige beskrivs ofta som ett av världens mest sekulariserade länder. Att ett samhälle är sekulärt betyder att staten är neutral i frågor om religion. Staten väljer ingen tro åt sina invånare, och den styr inte över vad människor ska tro på. Var och en bestämmer det själv.

Här är det viktigt att vara noga med orden. Sekulär betyder inte att samhället eller människorna saknar religion. I Sverige tror många människor på Gud, och de tillhör många olika religioner. Andra tror inte på någon religion alls. Det sekulära handlar alltså om statens roll, inte om vad enskilda människor känner och tror.

Förr hörde Svenska kyrkan och staten tätt ihop. Den 1 januari år 2000 skildes de formellt åt. Då blev Svenska kyrkan ett trossamfund bland andra, och grundlagen hade ändrats inför detta redan 1998. Förändringen var dock inte total: Svenska kyrkan nämns fortfarande särskilt i grundlagen och har vissa egna regler jämfört med andra samfund.

En grundsten i det svenska samhället är religionsfriheten. Den är skyddad i grundlagen, närmare bestämt i regeringsformen, och räknas som en mycket stark rättighet. Den betyder att du får tro på vad du vill, byta tro eller välja att inte tro på någon religion alls. Sedan länge är detta möjligt i praktiken. Redan religionsfrihetslagen från 1951 gjorde det till exempel möjligt att gå ur Svenska kyrkan utan att samtidigt gå med i ett annat samfund.

Trots att staten är neutral betyder det inte att religion är osynlig. Staten ger faktiskt ekonomiskt stöd till många olika trossamfund. Det handlar om bland annat frikyrkor, islamiska samfund, ortodoxa kyrkor och judiska och katolska samfund. På så sätt behandlas olika trosriktningar mer lika än förr.

Hur många tillhör då Svenska kyrkan i dag? I början av 2025 hade kyrkan omkring 5,4 miljoner medlemmar, alltså drygt hälften av befolkningen. Antalet minskar långsamt, och enligt kyrkans egen prognos kan andelen sjunka under hälften omkring 2026. Samtidigt är det vanligt att vara medlem utan att vara aktivt troende. Medlemskap och tro är helt enkelt inte samma sak.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
sekulariserad	där staten och samhället hålls neutrala i religionsfrågor
invånare	en person som bor i ett land eller på en plats
enskild	en ensam person; en för sig
formellt	enligt lagen och de officiella reglerna
trossamfund	en grupp människor med samma tro
grundsten	en mycket viktig och grundläggande del av något

ORD	FÖRKLARING
regeringsformen	en av Sveriges grundlagar; beskriver hur landet styrs
i praktiken	i verkligheten; hur det faktiskt fungerar
osynlig	som inte syns
prognos	en beräkning av hur något troligen blir i framtiden

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder det att ett samhälle är "sekulärt", enligt texten?
 1. Att människorna i landet inte får ha någon religion.
 2. Att staten är neutral och inte väljer någon tro åt invånarna.
 3. Att alla i landet tillhör samma kyrka.
2. Varför är texten noga med att förklara att sekulär inte betyder utan religion?
 1. För att visa att religion är förbjuden i Sverige.
 2. För att många i Sverige ändå tror och tillhör olika religioner – det sekulära gäller statens roll.
 3. För att alla svenskar måste byta religion varje år.
3. Vad hände med Svenska kyrkan och staten år 2000?
 1. De skildes formellt åt, men separationen var inte helt total.
 2. Svenska kyrkan blev förbjuden.
 3. Staten tog över hela Svenska kyrkan.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Religionsfriheten är skyddad i grundlagen.
 2. Sverige är säkert det mest sekulariserade landet i hela världen.
 3. Staten ger ekonomiskt stöd till flera olika trossamfund.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Redan 1951 kunde man gå ur Svenska kyrkan utan att gå med i ett annat samfund.
 2. Alla medlemmar i Svenska kyrkan är aktivt troende.
 3. Antalet medlemmar i Svenska kyrkan minskar långsamt.
6. Texten skriver "beskrivs ofta som ett av världens mest sekulariserade länder" i stället för att bara säga att Sverige är mest sekulariserat. Varför väljer texten de orden, tror du?
7. Förklara med egna ord skillnaden mellan att vara medlem i Svenska kyrkan och att vara aktivt troende.
8. Varför kan man säga att staten är neutral i tron men ändå inte stänger ute religion? Svara med stöd i texten.

Facit

1. Att staten är neutral och inte väljer någon tro åt invånarna.
1. För att många i Sverige ändå tror och tillhör olika religioner – det sekulära gäller statens roll.
1. De skildes formellt åt, men separationen var inte helt total.
1. ja b) nej (texten säger “beskrivs ofta som”, inte att det är säkert) c) ja
1. ja b) nej (det är vanligt att vara medlem utan att vara aktivt troende) c) ja
- Exempel på svar: Texten är försiktig eftersom det inte är helt säkert. Sverige ligger mycket högt i internationella studier, men även andra länder rankas högt, så texten vill inte påstå något som ett säkert faktum.
- Exempel på svar: Att vara medlem betyder att man tillhör kyrkan som organisation, ofta sedan barndomen. Att vara aktivt troende betyder att man verkligen tror och kanske går på gudstjänst. Man kan vara medlem utan att vara aktivt troende.
- Exempel på svar: Staten väljer ingen tro åt invånarna, men den ger ekonomiskt stöd till många olika trossamfund. På så sätt är staten neutral mellan religionerna, men religion får ändå finnas och behandlas lika.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Känsligt ämne – stanna vid lag, statistik och officiella uppgifter och värdera ingen tro. Texten passar för att öva på att markera osäkerhet (“beskrivs ofta som”, “enligt prognos”) och på enkel källkritik. Tema: värderingar och förhållandet mellan stat och religion i Sverige. Fråga 6 är en inferensfråga om varför texten uttrycker sig försiktigt. Låt gärna eleverna jämföra hur stat och religion hänger ihop i deras egna länder, men gör tydligt att ingen behöver berätta om sin egen tro.

Diskussionsfrågor

- Hur ser förhållandet mellan staten och religion ut i landet där du kommer ifrån? Är de skilda åt eller hör de ihop?
- Texten säger att religionsfrihet är en stark rättighet i Sverige. Varför kan en sådan rättighet vara viktig i ett samhälle, tror du?
- Varför kan det vara klokt att skriva “beskrivs ofta som” i stället för att påstå något helt säkert? Tänk på källkritik.
- **Skriv (5 meningar):** Förklara med egna ord vad det betyder att staten är neutral i frågor om religion, och varför det kan vara bra att alla får välja sin tro själva.

Källor och faktagranskning

- Regeringen, 'Grundläggande fri- och rättigheter' (om bl.a. religionsfriheten i regeringsformen) – <https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/grundlagar-och-demokratiskt-deltagande/grundlaggande-fri-och-rattigheter/>
- Svenska kyrkan, 'Svenska kyrkans historia' och 'Svenska kyrkan i siffror' – <https://www.svenskakyrkan.se/historik> och <https://www.svenskakyrkan.se/statistik>
- Nationalencyklopedin (NE), uppslagsord: sekularisering – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sekularisering>
- Myndigheten för stöd till trossamfund, bidragsstatistik (statsbidrag till olika trossamfund) – <https://www.myndighetenst.se/bidrag/bidragsstatistik>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Den 1 januari 2000 skildes Svenska kyrkan formellt från staten och blev ett trossamfund bland andra; grundlagen ändrades inför detta 1998. Sekulär betyder att staten är neutral i religionsfrågor – det betyder INTE att samhället eller människorna är utan religion; många i Sverige tror och tillhör olika religioner. Religionsfriheten är skyddad i grundlagen (regeringsformen 2 kap.) och räknas som en stark, i princip absolut rättighet; Europakonventionen om mänskliga rättigheter är svensk lag sedan 1995. Redan religionsfrihetslagen 1951 gjorde det möjligt att gå ur Svenska kyrkan utan att gå med i ett annat samfund. Staten ger ekonomiskt stöd till många olika trossamfund (bl.a. frikyrkor, islamiska samfund, lutherska kyrkor, ortodoxa och österländska kyrkor samt katolska och judiska samfund). OSÄKERHETER/MYTER som markeras försiktigt i texterna: Påståendet att Sverige är "ett av världens mest sekulariserade länder" formuleras som "beskrivs ofta som" – Sverige ligger mycket högt i World Values Survey, men även länder som Japan och Sydkorea rankas högt på den rena dimensionen sekulär-rationella värderingar. Medlemsandelen i Svenska kyrkan ändras varje år; i början av 2025 var medlemmarna omkring 5,4 miljoner, drygt hälften av befolkningen, och andelen väntas enligt kyrkans egen prognos sjunka under 50 procent omkring 2026 – siffror anges som ungefärliga och årtalsmärkta. Att "många är medlemmar utan att vara aktivt troende" beskrivs som "det är vanligt att", eftersom tro är svårt att mäta exakt. Separationen 2000 var inte total: Svenska kyrkan nämns fortfarande särskilt i grundlagen och har vissa särregler jämfört med andra samfund, så texterna undviker att kalla det en fullständig åtskillnad. Texterna värderar ingen tro.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.